

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PAOLO MENGOZZI IŠVADA,
pateikta 2014 m. liepos 17 d.¹

Byla C-416/13

Mario Vital Pérez
prieš
Ayuntamiento de Oviedo

(Juzgado Contencioso-Administrativo Nr. 4 de Oviedo (Ispanija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Vienodas požiūris užimtumo ir profesinėje srityje — Diskriminacijos dėl amžiaus draudimas — Direktyva 2000/78 — 30 metų amžiaus riba norint dalyvauti atrankoje dėl įdarbinimo vietos policijos įstaigoje — Pateisinimai“

I – Įžanga

1. Direktyva 2000/78² (toliau – direktyva) siekiama nustatyti kovos su diskriminacija, pagrįsta viena iš direktyvos 1 straipsnyje išvardytų priežasčių, užimtumo ir profesinėje srityje bendrus pagrindus. Šio teisės akto tikslas – įgyvendinti vienodo požiūrio principą valstybėse narėse.

2. Vadovaujantis EB 13 straipsnyje numatytais nuostatomis, į direktyvos³ 1 straipsnyje nurodytas diskriminavimo priežastis įtrauktas amžius faktiškai yra priežastis, dėl kurios yra daugiausia Teisingumo Teismo praktikos, nagrinėjant bylas, kurioms taikytina minėta direktyva. Įtvirtinus bendrąjį Bendrijos teisės principą Sprendime *Mangold*⁴, diskriminacijos dėl amžiaus draudimas kodifikuotas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnio 1 dalyje, todėl ja kaip orientyru vadovaujamosi aiškinant direktyvos nuostatas.

3. Nors direktyvoje nustatytas bet kokios tiesiogiai ar netiesiogiai amžiumi grindžiamos diskriminacijos užimtumo srityje draudimas, joje numatytos ir tam tikros direktyvos taikymo išimtys, kurių dalis bendrai susijusi su kitomis 1 straipsnyje numatytais diskriminavimo priežastimis. Visų pirma tai taikytina 4 straipsnio 1 daliai, kuria grindžiama pirmoji nagrinėjamame prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateikto klausimo dalis ir pagal kurią valstybės narės gali numatyti, kad skirtingas požiūris dėl savybės, susijusios su kuria nors iš 1 straipsnyje nurodytų priežasčių, nebūtų laikomas diskriminacija, jei dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl jų vykdymo sąlygų tokia savybė yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas. Tačiau kitos išimtys yra susijusios konkrečiai

1 — Originalo kalba: italų.

2 — 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyva 2000/78/EB, nustatanti vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL L 303, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 79).

3 — Apsaugos nuo diskriminacijos dėl amžiaus ištakos – 1965 m. JAV įstatymas dėl diskriminacijos dėl amžiaus įdarbinimo srityje (*Employment Age Discrimination Act*); jo pirminis tikslas buvo ginti vyresnius darbuotojus (kuriems daugiau kaip 40 metų). Amžius neįtrauktas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (EŽTK) 14 straipsnyje išvardytus motyvus, tačiau Strasbūro teismas patikslino, kad nuostatos formuluotė „kitais pagrindais“ apima ir amžių (2010 m. birželio 10 d. Sprendimas *Schwizgebel prieš Šveicariją*, Nr. 25762/07).

4 — Sprendimas *Mangold* (C-144/04, EU:C:2005:709, 75 punktas).

su amžiumi kaip diskriminacijos priežastimi. 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta, jog valstybės narės gali numatyti, kad diskriminaciją dėl negalios ar amžiaus reglamentuojančios šios direktyvos nuostatos nebūtų taikomos ginkluotosioms pajėgoms, o 6 straipsnyje, kuriuo grindžiama antroji nagrinėjamame prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateikto klausimo dalis, nustatyta leidžianti nukrypti sistema, kuri tam tikromis sąlygomis pateisina skirtingą požiūrį dėl amžiaus, kai tai susiję su valstybių narių socialinės politikos tikslais.

4. Taigi direktyvoje numatyta konkreti sistema dėl skirtingo požiūrio, tiesiogiai arba netiesiogiai pagrįsto amžiaus kriterijumi. Šią sistemą galima iš dalies paaiškinti tuo, kad amžius iš principo nelaikomas tokiu „įtartinu“ motyvu, kaip antai rasė arba lytis, nes amžius, skirtingai nei rasė ar lytis, neturi ilgos diskriminavimo istorijos⁵, ir iš dalies tuo, kad kalbama apie rizikos veiksnį, kurio mastą ir ribas nelengva apibrėžti⁶.

5. Amžiaus, kaip diskriminavimo motyvo, specifika pagal direktyvos sistemą yra viena iš priežasčių, dėl kurių Teisingumo Teismas gavo tiek daug nacionalinių teismų prašymų pateikti išaiškinimą, daugiausia siekiant išsiaiškinti minėta priežastimi pagrįstos diskriminacijos draudimo išimčių apimtį. Šiame procese *Juzgado Contencioso-Administrativo Nr. 4 de Oviedo* (Ispanija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą patenka į šį kontekstą.

II – Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

6. Prejudicinis klausimas iškeltas byloje tarp Vital Pérez ir Oviedo savivaldybės dėl Vital Pérez pareikšto ieškinio dėl 2013 m. kovo 7 d. Oviedo savivaldybės tarybos priimto sprendimo, kuriuo patvirtinti reikalavimai ir specialiosios sąlygos, numatytos skelbime apie konkursą 15 vietos policijos įstaigos pareigūnų darbo vietų. Tiksliau kalbant, ieškiniu ginčijamas skelbimo 3.2 punktą, kuriame reikalaujama, kad pretendentai būtų ne vyresni kaip 30 metų.

7. Vital Pérez tvirtina, kad tokiu reikalavimu, dėl kurio jam nepagrįstai negalima dalyvauti konkurse, pažeidžiama Ispanijos Konstitucijoje ir direktyvoje numatyta pagrindinė teisė lygiomis sąlygomis užimti viešosios tarnybos pareigas ir postus. Oviedo savivaldybė nesutinka su ieškiniu ir teigia, kad, viena vertus, skelbimas apie konkursą atitinka Astūrijos Kunigaikštystės autonominės srities Įstatymą Nr. 2/2007 (toliau – Įstatymas Nr. 2/2007); pagal jo 32 straipsnį reikalaujama, kad asmenys, pretenduojantys į bet kurios kategorijos vietos policijos įstaigos pareigūno pareigas, turi būti ne vyresni kaip 30 metų, kita vertus, Teisingumo Teismas sprendime *Wolf*⁷ jau išreiškė savo poziciją, pritardamas tokiai amžiaus ribai analogišku atveju.

5 — Žymiajame 1967 m. Sprendime *Massachusetts Board of Retirement / Murgia* (427 U.S. 307) JAV Aukščiausiasis Teismas atmetė galimybę, kad amžiumi grįstas skirstymas yra „įtartiną klasifikaciją“, apibrėždamas šią sąvoką tokiais žodžiais: „a suspect class is one saddled with such disabilities, or subjected to such a history of purposeful unequal treatment, or relegated to such a position of political powerlessness as to command extraordinary protection from the majoritarian political process“.

6 — Generalinis advokatas F. Jacobs, lygindamas lytimi ir amžiumi grindžiamos diskriminacijos pobūdį, savo išvadoje byloje *Lindorfer / Taryba* (C-227/04 P, EU:C:2005:656) pažymėjo, kad: „lytis iš esmės yra dvinaris kriterijus, o amžius – tai skalės padala. Todėl aktuarinėmis lentelėmis grindžiama diskriminacija dėl lyties yra ypač šiurkšti diskriminacijos forma su jai būdingais labai dideliais apibendrinimais, o diskriminacija dėl amžiaus gali būti diferencijuojama ir grindžiama subtilesniais apibendrinimais“ (84 punktą).

7 — C-229/08, EU:C:2010:3.

8. Abejodamas dėl ginčijamos amžiaus ribos teisėtumo ir manydamas, kad ginčui išspręsti būtinas susijusių direktyvos nuostatų išaiškinimas, *Juzgado Contencioso-Administrativo Nr. 4 de Oviedo* pateikė Teisingumo Teismui šį klausimą:

„Ar <...> direktyvos <...> 2 straipsnio 2 daliai, 4 straipsnio 1 daliai ir 6 straipsnio 1 dalies c punktui bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnio 1 daliai, kiek šiomis nuostatomis draudžiama diskriminacija dėl amžiaus, prieštarauja tai, kad skelbime apie savivaldybės konkursą, kuriuo tiesiogiai įgyvendinamas valstybės narės autonominės srities įstatymas, būtų nustatyta maksimali 30 metų amžiaus riba pretendentams į tarnybą vietos policijoje?“

III – Analizė

9. Neabejotina, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas klausimas patenka į direktyvos taikymo sritį. Remiantis 3 straipsnio 1 dalies a punktu, direktyva, neviršijant Sąjungai suteiktų įgaliojimų, taikoma „visiems asmenims tiek valstybiniame, tiek privačiame sektoriuje, įskaitant valstybines įstaigas <...> įsidarbinant, savarankiškai įsidarbinant ar darbo sąlygoms, įskaitant atrankos kriterijus ir priėmimo į darbą sąlygas, visoms veiklos rūšims ir visais profesinės karjeros etapais“. Taigi, numatant, kad asmenys, pretenduojantys į bet kurios kategorijos vietos policijos įstaigos pareigūno pareigas, turėtų būti ne vyresni kaip 30 metų, Įstatymo Nr. 2/2007 32 straipsniu nustatomos priėmimo į viešąją tarnybą taisyklės, kaip tai suprantama pagal minėtą direktyvos nuostatą⁸.

10. Taip pat neabejotina, kad šiuo įstatymu numatytas skirtingas požiūris dėl amžiaus. Šiuo atžvilgiu primenu, kad pagal direktyvos 2 straipsnio 1 dalį šioje direktyvoje „vienodo požiūrio principas“ reiškia, kad dėl kurios nors iš direktyvos 1 straipsnyje nurodytų priežasčių nėra jokios tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos. Jos 2 straipsnio 2 dalies a punkte patikslinta, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodyta tiesioginė diskriminacija yra akivaizdi tada, kai dėl bet kurios iš direktyvos 1 straipsnyje nurodytų priežasčių su vienu asmeniu elgiamasi mažiau palankiai nei su panašioje situacijoje esančiu kitu asmeniu⁹. Taikant Įstatymo Nr. 2/2007 32 straipsnį, su vienais asmenimis vien dėl to, kad jie yra vyresni nei 30 metų, elgiamasi mažiau palankiai, nei su panašioje situacijoje esančiais kitais asmenimis. Todėl minėta nuostata įtrauktas tiesiogiai su amžiumi susijęs skirtingas požiūris, kaip tai suprantama pagal direktyvos 2 straipsnio 2 dalies a punktą¹⁰.

11. Taigi vienintelis pagrindinėje byloje keliamas klausimas, kuri prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo išaiškinti, yra tas, ar minėtas skirtingas požiūris reiškia tiesioginę diskriminaciją pagal direktyvos 2 straipsnio 2 dalies a punktą, ar vis dėlto galėtų būti taikoma viena iš jos 4 straipsnio 1 dalyje ir 6 straipsnio 1 dalyje numatytų išimčių.

A – Dėl direktyvos 4 straipsnio 1 dalies aiškinimo

12. Pagal direktyvos 4 straipsnio „Profesiniai reikalavimai“ 1 dalį valstybės narės „gali numatyti, kad skirtingas požiūris remiantis savybe, susijusia su kuria nors iš 1 straipsnyje nurodytų priežasčių, nebūtų laikomas diskriminacija, jei dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl jų vykdymo sąlygų tokia savybė yra *įprastas [esminis] ir lemiantis profesinis reikalavimas*, su sąlyga, kad *šis tikslas yra teisėtas, o reikalavimas proporcingas*¹¹“.

8 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Wolf* (EU:C:2010:3, 27 punktą).

9 — Žr. sprendimus *Palacios de la Villa* (C-411/05, EU:C:2007:604, 50 punktą); *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (C-388/07, EU:C:2009:128, 33 punktą) ir *Wolf* (EU:C:2010:3, 28 punktą).

10 — Pagal analogiją žr. Sprendimą *Wolf* (EU:C:2010:3, 29 punktą).

11 — Kursyvu išskirta mano.

13. Ispanijos, Italijos, Vokietijos ir Prancūzijos vyriausybės laikosi nuomonės, kad pagrindinėje byloje ginčijamą amžiaus ribą pateisina minėta nuostata, nes kai kurioms vietos policijos pareigūnams priskirtoms funkcijoms būdingi ypač dideli ir bet kuriuo atveju normą viršijantys normą fiziniai reikalavimai, kuriuos pajėgūs įvykdyti tik jauniausi pareigūnai. Numatant tokią ribą, esą siekiama užtikrinti vietos policijos įstaigos pareigūnų operatyvumą ir sklandžią veiklą užtikrinant, kad naujai priimti pareigūnai bus pajėgūs vykdyti sunkiausias fizines užduotis palyginti ilgą savo karjeros laikotarpį. Tačiau ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ir ieškovas pagrindinėje byloje, ir Komisija abejoja dėl ginčijamos amžiaus ribos teisėtumo.

14. Pagal Teisingumo Teismo išaiškinimą Sprendime *Wolf*, kuriuo remiasi ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ir visos į bylą įstojusios šalys, pateikusias priešingus argumentus, direktyvos 4 straipsnio 1 dalis leidžia valstybėms narėms nesilaikyti vienodo požiūrio principo, jeigu ne skirtingą požiūrį pagrindžiantis motyvas, o su šiuo motyvu susijusi savybė yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas, su sąlyga, kad šis tikslas yra teisėtas, o reikalavimas proporcingas¹².

15. Tame sprendime, kuriame nagrinėta vienoje Vokietijos žemių nustatyta maksimali 30 metų riba įdarbinant į vidutinės kategorijos techninės priešgaisrinės apsaugos tarnybą, Teisingumo Teismas visų pirma patikslino, kad siekis užtikrinti direktyvos 18 konstatuojamojoje dalyje¹³ išvardytų tarnybų, tarp kurių nurodyta ir policijos tarnyba, operatyvumą ir sklandžią veiklą turi būti laikomas „teisėtu tikslu“ pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį¹⁴.

16. Todėl šiuo atveju pagrindinėje byloje nagrinėjami teisės aktai, darant prielaidą, kad jais, kaip visų pirma teigia Ispanijos vyriausybė, iš tikrųjų siekiama būtent tokio tikslo, o tai turi galutinai nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas¹⁵, galėtų būti pateisinti remiantis pirma cituota direktyvos nuostata, jeigu tenkinamos kitos joje numatytos sąlygos.

17. Antra, Sprendime *Wolf* Teisingumo Teismas, remdamasis Vokietijos vyriausybės pateiktais paaiškinimais, nusprendė, kad „ypač didelių fizinių pajėgumų“ turėjimą galima laikyti esminiu ir lemiamu profesiniu reikalavimu, kaip tai suprantama pagal direktyvos 4 straipsnio 1 dalį, vykdamą nagrinėtą profesinę veiklą. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, skirtingai nuo techninės priešgaisrinės apsaugos tarnybos vykdomų valdymo ir vadovavimo funkcijų, vidutinės kategorijos techninės priešgaisrinės apsaugos tarnybos veikla yra fizinio pobūdžio, nes šios tarnybos nariai dalyvauja visų pirma gesinant gaisrus, gelbstint žmones ir gyvūnus, vykdamą su aplinkosauga susijusias užduotis ir apsaugant nuo pavojingų gyvūnų, taip pat vykdamą pagalbines funkcijas¹⁶.

18. Nesu įsitikinęs, kad tokią pačią išvadą galima daryti šioje byloje nagrinėjamu atveju dėl vietos policijos pareigūnų Astūrijoje. Remiantis nutartimi dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, šių pareigūnų veikla aprėpia įvairius pagalbos sektorius ir apima „praktines“ operacijas, kaip antai nusikalstamas veikas padariusių asmenų areštą, kurias vykdamą gali reikėti panaudoti fizinę jėgą, ir

12 — EU:C:2010:3, 35 ir 36 punktai.

13 — Direktyvos 18 konstatuojamojoje dalyje patikslinama, kad joje „nereikalaujama, kad visų pirma ginkluotosios pajėgos ir policija, įkalinimo ar avarinės tarnybos įdarbintų ar paliktų darbo vietoje asmenis, kurie neturi reikiamos kvalifikacijos vykdyti tokios srities funkcijas, kurias jie gali būti paprašyti vykdyti siekiant teisėto tikslo išsaugoti minėtų tarnybų veiklos pajėgumą“.

14 — EU:C:2010:3, 38 punktas.

15 — Dėl tikslų, galinčių pateisinti skirtingą požiūrį remiantis direktyva, nustatymo žr. *infra*, kiek tai susiję su 6 straipsnio 1 dalyje numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos taikymu.

16 — Sprendimas *Wolf* (EU:C:2010:3, 40 punktas).

psichologiškai ir (arba) fiziškai lengvesnes užduotis, kaip antai eismo reguliavimą¹⁷. Todėl Ispanijos vietos policijos pareigūnų funkcijos pasižymi gerokai platesniu ir įvairesniu veiklos spektru, palyginti su vidutinės kategorijos techninės priešgaisrinės apsaugos tarnybos funkcijomis, kurias Teisingumo Teismas nagrinėjo minėtame Sprendime *Wolf* ir kurias atliekantys tarnybos nariai, remiantis tuo sprendimu, vykdo daugiausia (ar net vien praktines operacijas, reikalaujančias didelio fizinio aktyvumo).

19. Trečia, Teisingumo Teismas nusprendė, kad reikalavimas dėl didelių fizinių pajėgumų turėjimo vykdant vidutinės kategorijos techninės priešgaisrinės apsaugos tarnybai priskirtas funkcijas yra susijęs su amžiumi. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas, remdamasis Vokietijos vyriausybės pateiktų darbo ir sporto medicinos specialistų atliktų tyrimų duomenimis, iš kurių matyti, kad kvėpavimo pajėgumas, raumenų jėga ir ištvermė mažėja su amžiumi, priėjo prie išvados, kad tam tikros tos tarnybos nariams patikėtos užduotys, pavyzdžiui, gaisrų gesinimas ar žmonių gelbėjimas, reikalauja ypač didelių fizinių pajėgumų ir jas gali atlikti tik jauni pareigūnai arba bet kuriuo atveju jaunesni nei 45 metų pirmuoju atveju ir jaunesni nei 50 metų antruoju atveju.

20. Todėl, mano nuomone, nėra aplinkybių, kurios leistų daryti tokias pačias išvadas šioje byloje nagrinėjamu atveju. Viena vertus, Ispanijos vyriausybės pastabose pateiktas teiginys, kad vietos policijos pareigūnų fizinė forma prilyginama priešgaisrinės apsaugos pareigūnų, vykdančių gaisrų gesinimo ir žmonių gelbėjimo operacijas¹⁸, fizinei formai, Teisingumo Teismo patvirtintas minėtame Sprendime *Wolf*, paremtas paprastais argumentais, nepagrįstais įrodymais ar duomenimis, kurie leistų išnagrinėti konkrečią tų pareigūnų padėtį. Kita vertus, kaip jau minėta, remiantis nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Ispanijos vyriausybės pastabose pateikta informacija, neatrodo, kad didelei Ispanijos vietos policijos pareigūnams priskirtų užduočių daliai atlikti reikėtų išskirtinių fizinių savybių, o iš Sprendimo *Wolf* akivaizdžiai matyti, kad visai vidutinės kategorijos techninės priešgaisrinės apsaugos tarnybos narių vykdomai veiklai ar bent jau toms jos rūšims, kurios labiausiai būdingos tos tarnybos funkcijoms, reikia būtent tokių savybių.

21. Bendresne prasme iš pateiktų argumentų matyti, kad šioje byloje nagrinėjamu atveju nėra susiklosčiusios sąlygos, dėl kurių Teisingumo Teismas pritarė nagrinėjamai amžiaus ribai Sprendime *Wolf*. Iš tikrųjų, skirtingai nei tame sprendime nutarė Teisingumo Teismas, nemanau, kad būtų galima daryti išvadą, jog „ypač didelių fizinių pajėgumų“ turėjimas yra esminis ir lemiamas reikalavimas vykdant vietos policijos pareigūno funkcijas, kurios aprašytos nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, atsižvelgiant ir į aplinkybę, pabrėžtą visų pirma Ispanijos ir Prancūzijos vyriausybių, kad, vykdant tas funkcijas, gali reikėti naudoti ginklus. Be to, nors teisėta manyti, kad daliai vietos policijos pareigūnams priskirtų užduočių atlikti būtini tam tikri fiziniai pajėgumai, vis dėlto, remiantis Teisingumo Teismui pateiktomis aplinkybėmis, mano nuomone, negalima daryti išvados, kad minėti pajėgumai neatsiejamai susiję su tam tikra amžiaus grupe ir kad jų negali turėti vyresni nei tam tikro konkretaus amžiaus asmenys, kaip Teisingumo Teismas nusprendė byloje *Wolf*.

17 — Remiantis nutartimi dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, Įstatymo 2/2007 18 straipsnio 6 dalyje pareigūnų funkcijos apibrėžiamos taip: „pagalba piliečiams, asmenų ir turto apsauga, nusikalstamas veikas padariusių asmenų sulaikymas ir areštas, prevencinis patruliavimas, eismo reguliavimas ir kitos panašios jų hierarchinių vadovų paskirtos užduotys“. Savo pastabose Ispanijos vyriausybė taip pat mini 1986 m. kovo 13 d. Organinio įstatymo Nr. 2/86 dėl saugumo užtikrinimo pajėgų (*Ley Orgánica de Fuerzas y Cuerpos de Seguridad*) 53 straipsnio 1 dalį, kuria remiantis vietos policijos pareigūnai vykdo šias funkcijas: a) saugo vietos bendruomenės valdžios institucijas ir užtikrina jų patalpų ir įrangos apsaugą; b) užtikrina eismo tvarką, ženklumą ir reguliavimą miesto centre laikantis kelių eismo reglamentavimo; c) surašo miesto centre įvykusių eismo nelaimių protokolus; d) užtikrina administracinės policijos funkcijas dėl nutarčių, skelbimų ir kitų aktų, kuriuos priima savivaldybės, neviršydamos savo įgaliojimų; e) dalyvauja atliekant kriminalinės policijos funkcijas; f) teikia pagalbą avarijų, katastrofų ar visuotinių nelaimių atveju, dalyvaudami įgyvendinant civilinės saugos planus; g) atlieka tyrimus ir imasi visų priemonių, kad būtų išvengta nusizengimų; h) prižiūri viešąsias erdves ir bendradarbiauja su valstybės tvarkos palaikymo pajėgomis ir autonominių sričių policija, siekiant užtikrinti demonstracijų saugą ir tvarkos palaikymą per didelius sambūrius, kai jų intervencija reikalinga; ir i) bendradarbiauja siekiant išspręsti privačius konfliktus, kai jų intervencija reikalinga.

18 — Analogiški teiginiai pateikiami Vokietijos, Italijos ir, nors su keliais reikšmingesniais niuansais, Prancūzijos vyriausybių pastabose.

22. Iš to matyti, kad vertinant ginčijamos amžiaus ribos būtinumą, o kartu ir proporcingumą, negalima daryti ir tos išvados, prie kurios Teisingumo Teismas priėjo minėtame Sprendime *Wolf*, kad, siekiant užtikrinti vietos policijos pareigūnų operatyvumą ir sklandžią veiklą, reikia išlaikyti tam tikrą jų amžiaus struktūrą ir dėl to priimti tik jaunesnius nei 30 metų pareigūnus¹⁹.

23. Vertindamas proporcingumą, taip pat pažymiu, kad iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nematyti, jog tam tikrą amžių viršijusiems pareigūnams skiriama fiziškai lengvesnė ar ginklų naudojimo nereikalaujanti veikla, o nutartyje paminėta galimybė nacionalinės policijos ar kai kurių autonominių sričių policijos pareigūnams, kurie vis dar dirba, prašyti juos perkelti į kitas pareigas (vadinamoji „segunda actividad“ tvarka), sulaukus 58 m. amžiaus, t. y. likus tik 7 metams iki išėjimo į pensiją, kuris numatytas sulaukus 65 m.

24. Tokiomis aplinkybėmis galima manyti, kad vietos policijos pareigūnų veiklai vykdyti būtinų fizinių pajėgumų turėjimas gali būti tinkamai įvertintas remiantis fizinio pasirengimo įvertinimo užduotimis, kurios, be kita ko, yra ypač sudėtingos, ir ginčijamo konkurso skelbime numatytais priešastimis nepriimti dėl sveikatos, todėl nagrinėjama amžiaus riba yra nebūtina.

25. Primenu, kad 4 straipsnio 1 dalis, kuria leidžiama nesilaikyti pagrindinio Sąjungos teisės principo, turi būti aiškinama griežtai, o galimybė nukrypti taikytina, kaip aiškiai nurodyta direktyvos 23 konstatuojamojoje dalyje, „tik kai kuriomis“ aplinkybėmis²⁰. Mano nuomone, šioje byloje nagrinėjamas atvejis nesusijęs su tokiomis aplinkybėmis.

26. Remdamasis pateiktais argumentais, laikausi nuomonės, kad direktyvos 4 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiami pagrindinėje byloje nagrinėjami nacionalinės teisės aktai, kuriais nustatytas maksimalus 30 metų amžius norint dalyvauti atrankoje dėl įdarbinimo vietos policijos įstaigos pareigūnais.

B – Dėl direktyvos 6 straipsnio 1 dalies aiškinimo

27. Primenu, kad pagal direktyvos 6 straipsnio 1 dalį „valstybės narės gali numatyti, kad skirtingas požiūris dėl amžiaus nėra diskriminacija, jei pagal nacionalinę teisę jį *objektyviai ir tinkamai pateisina teisėtas tikslas, įskaitant teisėtos užimtumo politikos, darbo rinkos ir profesinio mokymo tikslus*, o šio tikslo siekiama *tinkamomis ir būtinomis priemonėmis*“²¹.

19 — Primenu, jog Teisingumo Teismas Sprendime *Wolf* nusprendė, kad nagrinėjamame teisės akte numatyta amžiaus riba yra tinkama tikslui užtikrinti aptariamą tarnybos operatyvumą ir sklandžią veiklą pasiekti ir neviršija to, kas būtina jam įgyvendinti. Teisingumo Teismo teigimu, kadangi vidutinės kategorijos techninei priešgaisrinės apsaugos tarnybai tenkančias gaisrų gesinimo ir žmonių gelbėjimo užduotis gali vykdyti tik jauniausi pareigūnai, galima pripažinti būtinumą, kad didžioji dalis šios tarnybos pareigūnų pajėgtų vykdyti minėtas užduotis, taigi, kad jie būtų jaunesni nei 45 metų ar 50 metų. Įdarbinus vyresnio amžiaus pareigūnus, per daug jų negalėtų būti skiriami atlikti sunkiausias fizines užduotis ir bet kuriuo atveju nepakankamai ilgam laikotarpiui.

20 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 62 punktas). Techniškai direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje, kaip ir jos 6 straipsnyje, nenumatyta nukrypti leidžianti nuostata ar diskriminacijos draudimo išimtis, tačiau jais leidžiama pateisinti skirtingą požiūrį, taip pašalinant galimybę jį priskirti diskriminacijai remiantis tos pačios direktyvos 2 straipsniu. Vis dėlto turinio atžvilgiu Teisingumo Teismas šias nuostatas vertina kaip bendro diskriminacijos draudimo išimtis.

21 — Kursyvu išskirta mano.

28. Šia nuostata įtvirtinta nukrypti leidžianti sistema, atsižvelgiant į pripažintą amžiaus, kaip vienos iš direktyvoje nurodytų diskriminacinių priežasčių, „specifiką“²². Visų pirma ja valstybėms narėms leidžiama savo nacionalinėje teisėje numatyti skirtingą požiūrį dėl amžiaus įtvirtinančias nuostatas, kurios kitu atveju būtų susijusios su *tiesioginės diskriminacijos kategorija*, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies a punktą²³. Kadangi ši galimybė yra „diskriminacijos draudimo principo išimtis“²⁴, jai griežtai taikomos to paties 6 straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos²⁵.

29. Taigi reikia kelti klausimą, ar amžiaus ribos numatymas, dėl kurio ginčijamasi pagrindinėje byloje, Ispanijos teisėje atitinka teisėtą tikslą pagal cituotą nuostatą, kuria galima objektyviai ir tinkamai pateisinti ja numatomą skirtingą požiūrį, ir ar ši riba yra tinkama ir būtina priemonė tam tikslui pasiekti.

a) Siekiamų tikslų nustatymas

30. Visų pirma pažymiu, kad nei iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, nei iš Teisingumo Teismui perduotų bylos dokumentų nematyti, kad teisės aktuose, kuriais grindžiamas nacionalinėje byloje nagrinėjamas skelbimas apie konkursą, būtų tiesiogiai užsiminta apie tikslus, kaip antai nurodytus direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje, siekiant pateisinti ginčijamą amžiaus ribos nustatymą. Vis dėlto šios aplinkybės savaime nepakanka, kad būtų atmesta galimybė, jog minėta riba gali būti bet kuriuo atveju pateisinta pagal šią nuostatą²⁶. Iš tikrųjų Teisingumo Teismas pripažino, kad, nesant patikslinimo nacionalinės teisės aktuose, jais siekiamas tikslas gali būti nustatytas iš kitų „su atitinkamo akto bendru kontekstu susijusių elementų“²⁷.

31. Nors Teisingumo Teismas pagal jau nusistovėjusią teismų praktiką sutinka, kad „su akto kontekstu susijusių elementų“ analizė gali kompensuoti tiesioginės nuorodos nagrinėjamuose teisės aktuose nebuvimą, vis dėlto tokios analizės panaudojimo ribos dar neatrodo aiškios. Nors kai kuriais atvejais Teisingumo Teismas kruopščiai atkūrė tokių teisės aktų tikslus, remdamasis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateiktomis ar bylos dokumentuose esančiomis nuorodomis²⁸, kitais atvejais jis tenurodė suinteresuotosios valstybės narės pastabas net ir tuo atveju, kai tikslų, kuriems taikoma direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta nukrypti leidžianti nuostata, aplinkybės buvo nurodytos ne visai išsamiai²⁹. Be kita ko, Teisingumo Teismas valstybėms narėms pripažino galimybę nurodyti ir įrodyti skirtingus tikslus nei tie, kuriuos nustatė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ar kurie buvo tiesiogiai paminėti nacionalinės teisės aktuose³⁰. **Galiausiai Teisingumo Teismas neatmetė galimybės analizėje atsižvelgti ne tik į suinteresuotosios valstybės narės, bet ir į kitų į bylą įstojusių valstybių narių paminėtus tikslus**³¹.

22 — Ši specifika matyti direktyvos 25 konstatuojamojoje dalyje; joje teigiama, kad nors diskriminacijos dėl amžiaus draudimas yra svarbiausia 1999 m. gruodžio 10 ir 11 d. Helsinkio Europos Vadovų Tarybos patvirtintose Užimtumo gairėse išdėstytų tikslų įgyvendinimo ir darbo jėgos įvairovės skatinimo priemonė, vis dėlto „tam tikromis aplinkybėmis galima pateisinti skirtingą požiūrį dėl amžiaus, todėl reikia priimti specialias nuostatas, kurios galėtų būti skirtingos, atsižvelgiant į valstybėse narėse susiklosčiusią padėtį“. Žr. Sprendimą *Age Concern England* (EU:C:2009:128, 60 punktas).

23 — Sprendimas *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 62 punktas).

24 — Remiantis cituota direktyvos 6 straipsnio 1 dalimi, ši galimybė taikoma „[nepaisant] 2 straipsnio 2 dalies“ (palyginus su kitomis direktyvos kalbinėmis versijomis matyti, kad frazė „fatto salvo“ (italų k. „nepažeidžiant“), kuriuo ši dalis pradeda, išreiškia nuolaidos aplinkybę, todėl būtų geriau jį skaityti kaip „nonostante“ (italų k. „nepaisant“).

25 — Sprendimas *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 62 punktas).

26 — Sprendimas *Palacios de la Villa* (EU:C:2007:604, 56 punktas).

27 — Sprendimai *Palacios de la Villa* (EU:C:2007:604, 57 punktas); *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 45 punktas); *Petersen* (C-341/08, EU:C:2010:4, 40 punktas); *Georgiev* (C-250/09 ir C-268/09, EU:C:2010:699, 40 punktas); *Rosenblatt* (C-45/09, EU:C:2010:601, 58 punktas); *Fuchs ir Köhler* (C-159/10 ir C-160/10, EU:C:2011:508, 39 punktas), taip pat *Komisija / Vengrija* (C-286/12, EU:C:2012:687, 56 punktas).

28 — Tai pasakytina apie Sprendimą *Georgiev* (EU:C:2010:699).

29 — Ten pat.

30 — Sprendimas *Fuchs ir Köhler* (EU:C:2011:508, 39–46 punktai).

31 — Sprendimas *Georgiev* (EU:C:2010:699, 43 ir 44 punktai).

32. Šiuo atžvilgiu man atrodo pravartu priminti, kad direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje numatyta ribota nukrypimo nuo pagrindinio nediskriminavimo dėl amžiaus principo forma pateisinama specialiais atitinkamai valstybei narei būdingais socialinės politikos sumetimais.

33. Kad būtų galima taikyti šią nukrypti leidžiančią nuostatą, turi būti priimta speciali nacionalinė priemonė, kuria būtų siekiama aiškiai apibrėžtų tikslų. Jeigu šie tikslai tiesiogiai nepaminėti, jie turi būti bent jau akivaizdžiai numanomi iš su priemone susijusio konteksto. Nors, kaip Teisingumo Teismas teigia Sprendime *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing*, direktyvoje iš valstybių narių nereikalaujama tiksliai išvardyti skirtingo požiūrio atvejų, kuriuos gali pateisinti teisėtas tikslas, kaip jis suprantamas pagal minėto 6 straipsnio 1 dalį³², vis dėlto tiek dėl teisinio saugumo, tiek dėl teisminės kontrolės vykdymo reikalaujama, kad valstybė narė aiškiai nustatytų nacionalinės teisės aktų, kuriais įtvirtinamas nukrypimas nuo diskriminacijos dėl amžiaus draudimo, tikslus ir kad jų teisėtumas pagal aptariamą nuostatą būtų pakankamai įrodytas.

34. Kita vertus, Teisingumo Teismas paaiškino, kad „vien bendrų teiginių apie atitinkamos priemonės tinkamumą užimtumo politikos, darbo rinkos ar profesinių mokymų atžvilgiu nepakanka, siekiant įrodyti, kad šios priemonės tikslas gali pateisinti“ nukrypimą, remiantis direktyvos 6 straipsnio 1 dalimi, ir kad ši nuostata valstybes nares įpareigoja „labai gerai pagrįsti siekiamo tikslo teisėtumą“³³.

35. Tai reiškia, kad turi būti atmesta galimybė, jog gali būti svarbūs tikslai, skirtingi nuo paminėtų nagrinėjamoje priemonėje ar nurodytų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, vienintelio kompetentingo aiškinti taikytinus nacionalinės teisės aktus, ir (arba) numanomi iš konteksto, susijusio su priemone, atsižvelgiant ir į suinteresuotosios valstybės narės pateiktus patikslinimus.

36. Kaip minėta, šioje byloje nagrinėjamu atveju įstatyme, kuriuo nustatyta ginčijama amžiaus riba, nepatikslingos tokio pasirinkimo priežastys. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą yra tik viena netiesioginė nuoroda į poreikį užtikrinti pagrįstos trukmės išdirbtą laikotarpį iki išėjimo į pensiją ar perėjimo prie vadinamosios „segunda actividad“, o nacionalinės bylos dokumentuose nėra jokių papildomų elementų. Savo ruožtu Ispanijos vyriausybė, remdamasi generalinio advokato Y. Bot išvada minėtoje byloje *Wolf*³⁴, nurodo su vietos policijos įstaigos valdymu susijusius užimtumo politikos tikslus: visų pirma toje įstaigoje įgyvendinti amžiaus struktūros pusiausvyrą, kuri leistų užtikrinti įstaigai priskirtų skirtingų užduočių įvykdymą. Be to, Ispanijos vyriausybė atkreipia dėmesį, kad pareigūnų, pajėgsiančių atlikti visas užduotis pakankamai ilgą laiką iki išėjimo į pensiją ar perėjimo prie vadinamosios „segunda actividad“, įdarbinimas atitinka ir tikslą mažinti valstybės išlaidas, nes rečiau reikės naujai įdarbinti. Šis viešojo administravimo išlaidų mažinimo tikslas, atitinkantis nacionaliniu lygmeniu vykdomą politiką, esą yra viena priemonių, kurių imtasi siekiant atgaivinti Ispanijos ekonomiką.

37. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus ir į tai, kad būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo nustatyti nagrinėjamais teisės aktais faktiškai siekiamą tikslą³⁵, pagrindinėje byloje ginčijamai priemonei, remiantis Teisingumo Teismo turimais duomenimis, gali būti priskirti šie tikslai: i) poreikis užtikrinti pagrįstos trukmės išdirbtą laikotarpį iki išėjimo į pensiją; ii) amžiaus struktūros pusiausvyros vietos policijos įstaigoje įgyvendinimas, siekiant užtikrinti sklandžią įstaigos veiklą; ir iii) įdarbinimo politika, paremta išlaidų mažinimu.

32 — EU:C:2009:128. Be kita ko, pažymiu, kad toks įpareigojimas yra nustatytas direktyvos 23 konstatuojamojoje dalyje iš principo dėl 4 straipsnio 1 dalies, nurodant, kad „tik kai kuriomis aplinkybėmis“ galima remiantis minėta nuostata pateisinti skirtingą požiūrį dėl amžiaus ir „tokios aplinkybės turėtų būti nurodytos valstybių narių Komisijai pateikiamoje informacijoje“.

33 — Sprendimas *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 51 ir 65 punktai).

34 — EU:C:2010:3.

35 — Sprendimai *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 47 punktą) ir *Georgiev* (EU:C:2010:699, 47 ir 48 punktai).

38. Mano nuomone, nereikia atsižvelgti į tikslus, kuriuos nurodo Vokietijos, Italijos ir Prancūzijos vyriausybės ar kurie numanomi iš jų pastabų ir yra pirmiausia susiję su profesiniu mokymu, jaunimo užimtumo skatinimu ir viešuoju saugumu susijusiais poreikiais, nes jie nenurodyti pagrindinėje byloje ginčijamoje priemonėje. Vis dėlto tolesnėje savo analizėje atsižvelgsiu ir į šiuos tikslus, jei Teisingumo Teismas nesutiktų su mano pareikšta nuomone, kad nagrinėjamu atveju šie tikslai nėra svarbūs.

b) Siekiamų tikslų teisėtumas

39. Neabejotina, kad su konkrečiomis pareigomis susijusiam mokymui keliami reikalavimai arba poreikis užtikrinti pagrįstos trukmės išdirbtą laikotarpį iki išėjimo į pensiją yra teisėti tikslai, kuriais pateisinamas maksimalaus įdarbinimo (ir drauge dalyvavimo konkurse dėl įdarbinimo) amžiaus nustatymas. Šie tikslai tiesiogiai minimi direktyvos 6 straipsnio 1 dalies antros pastraipos c punkte.

40. Tačiau, mano nuomone, nėra taip neginčytina, jog pagal minėtą nuostatą yra teisėtas tikslas nustatyti amžiaus struktūros pusiausvyrą, kuri leistų užtikrinti vietos policijos įstaigos pareigūnų operatyvumą ir sklandžią veiklą.

41. Šiuo atžvilgiu primenu, kad, Teisingumo Teismo teigimu, tikslai, kurie gali būti laikomi „teisėtais“ remiantis minėta 6 straipsnio 1 dalimi, todėl gali pateisinti diskriminacijos dėl amžiaus draudimo principo nesilaikymą, yra „socialinės politikos tikslai, įskaitant užimtumo politikos, darbo rinkos ir profesinio mokymo tikslus“³⁶.

42. Taigi, nors negalima paneigti, kad sklandi policijos įstaigos veikla tiek nacionaliniu, tiek vietos lygmeniu atitinka bendrojo intereso tikslus, šis tikslas nepatenka tarp tų, kurie, remiantis Teisingumo Teismo praktika, leidžia valstybėms narėms nesilaikyti nediskriminavimo dėl amžiaus principo, kaip tai suprantama pagal direktyvos 6 straipsnio 1 dalį.

43. Tai, kad ne visiems valstybių narių siekiamiems bendrojo intereso tikslams gali būti taikoma minėta 6 straipsnio 1 dalis, aiškiai matyti iš Teisingumo Teismo Didžiosios kolegijos sprendimo byloje *Prigge ir kt.*, kuriame Teisingumo Teismas, patvirtinęs kad „šioje nuostatoje išvardyti teisėti tikslai susiję su užimtumo politika, darbo rinka ir profesiniu mokymu“, atmetė tai, kad jie galėtų apimti tikslą užtikrinti oro eismo saugumą³⁷. Tiesa, Sprendime *Fuchs ir Köhler*, kuris priimtas šiek tiek anksčiau nei minėtas Sprendimas *Prigge ir kt.*, Teisingumo Teismas, atrodo, sutinka, kad direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta nukrypti leidžianti nuostata taip pat gali būti taikoma tikslui užtikrinti kokybiškas viešąsias paslaugas, anuo atveju – teisines paslaugas. Vis dėlto iš to sprendimo 50 ir 53 punktų aiškiai matyti, kad šis tikslas laikytas svarbiu tik tiek, kiek jis sutapo su kitais suinteresuotosios valstybės narės užimtumo politikos ir darbo rinkos srities tikslais, visų pirma jaunimo įdarbinimo skatinimu³⁸.

44. Kita vertus, kaip jau pažymėta, Teisingumo Teismas Sprendime *Wolf* Vokietijos vyriausybės nurodytą tikslą išsaugoti vidutinės kategorijos techninės priešgaisrinės apsaugos tarnybos operatyvumą ir sklandžią veiklą, kuris yra analogiškas šioje byloje Ispanijos vyriausybės nurodytam tikslui, nagrinėjo tik direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nustatytos nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo požiūriu, nepaisant to, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo klausimai buvo susiję tik su 6 straipsnio 1 dalimi. Teisingumo Teismas, pacitavęs direktyvos 18 konstatuojamąją dalį, pagal kurią „nereikalaujama, kad visų pirma ginkluotosios pajėgos ir policija, įkalinimo ar avarinės tarnybos įdarbintų ar paliktų darbo vietoje asmenis, kurie neturi reikiamos kvalifikacijos vykdyti tokios srities funkcijas, kurias jie gali būti paprašyti vykdyti siekiant teisėto tikslo išsaugoti minėtų tarnybų veiklos pajėgumą“, minėto sprendimo 39 punkte patikslino, kad „siekis užtikrinti profesionalios priešgaisrinės

36 — Sprendimai *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 46 punktas); *Hütter* (C-88/08, EU:C:2009:381, 41 punktas) ir *Prigge* (C-447/09, EU:C:2011:573, 81 punktas).

37 — EU:C:2011:573, 82 punktas; vis dėlto šis tikslas laikytas teisėtu pagal direktyvos 4 straipsnio 1 dalį (žr. sprendimo 68 ir 69 punktus).

38 — EU:C:2011:508. Tą patį galima pasakyti apie Sprendimą *Georgiev* (EU:C:2010:699) dėl tikslo pagerinti dėstymo ir mokslo tyrimų universitetuose kokybę; taip pat žr. Sprendimą *Komisija / Vengrija* (EU:C:2012:687, 62 punktas).

apsaugos tarnybos operatyvumą ir sklandžią veiklą yra teisėtas tikslas pagal direktyvos 4 straipsnio 1 dalį“. Be to, Sprendime *Petersen*³⁹ su sveikatos apsauga susiję tikslai nagrinėti atsižvelgiant tik į direktyvos 2 straipsnio 5 dalį, nepaisant to, kad ir šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo analizėje rėmėsi 6 straipsnio 1 dalimi.

45. Analogiškai, mano nuomone, direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje apibrėžti teisėti tikslai negali būti laikomi kaip apimantys viešojo saugumo tikslus, kuriuos bendrai nurodo kai kurios į bylą įstojusios vyriausybės, ypač jeigu jie nesusiję su šioje nuostatoje įvardytais socialinės politikos tikslais.

46. Analogiškai, mano nuomone, galima svarstyti ir apie Ispanijos vyriausybės pastabose nurodytą tikslą teikti pirmenybę įdarbinimo politikai, kuri leistų sumažinti sąnaudas ir kartu viešojo administravimo išlaidas.

47. Šiuo atžvilgiu primenu, kad Teismas patikslino, jog teisėti tikslai, kurie leidžia pateisinti skirtingą požiūrį dėl amžiaus, kaip tai suprantama pagal direktyvos 6 straipsnio 1 dalį, „skiriasi nuo vien individualių motyvų, būdingų darbdavio situacijai, kaip antai išlaidų sumažinimo ar konkurencingumo gerinimo“⁴⁰.

48. Taigi, aišku, kad tuo atveju, kai darbdavys yra viešojo administravimo įstaiga, tikslas sumažinti išlaidas iš esmės atitinka bendrojo intereso tikslus kaip ir direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje nurodyti tikslai. Vis dėlto, mano nuomone, šio argumento nepakanka, kad būtų galima laikyti, jog minėta nuostata leidžiami teisėti tikslai apima ir šį tikslą. Iš tikrųjų, vadovaujantis tokia logika, visi skirtingo požiūrio dėl amžiaus atvejai, kurie leidžia sumažinti valstybės išlaidas, galėtų būti dėl šios vienos priežasties pateisinti direktyvos 6 straipsnio 1 dalimi⁴¹. Dėl to būtų nepriimtina išplėsta diskriminacijos draudimo principo išimtis, kurią, kaip tokią, Bendrijos teisės aktų leidėjas apibrėžė nurodydamas aiškias ribas, ir Sąjungos teismas privalo ją aiškinti griežtai.

49. Kita vertus, Teisingumo Teismas aiškiai išreiškė savo poziciją šiuo požiūriu Sprendime *Fuchs ir Köhler*. Jis nurodė, kad „Sąjungos teisė nedraudžia valstybėms narėms *tuo pačiu metu* atsižvelgti į su biudžetu susijusius veiksnius, kaip antai ir politinius, socialinius arba demografinius veiksnius“, tačiau tai gali vykti tik laikantis bendrojo diskriminacijos dėl amžiaus draudimo principo⁴², ir kad „nors su biudžetu susiję veiksniai gali būti pagrindas valstybei narei pasirenkant socialinę politiką ir daryti įtaką priemonės, kurią ji nori priimti, pobūdžiui arba mastui, *vien šie veiksniai negali būti teisėtas tikslas*“, kaip tai suprantama pagal direktyvos 6 straipsnio 1 dalį⁴³.

50. Konkrečiau dėl tikslo įgyvendinti amžiaus struktūros pusiausvyrą tam tikrame veiklos sektoriuje primenu, kad Teisingumo Teismas pripažino jį teisėtu, siekiant taikyti direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje numatytą išimtį, tik tiek, kiek jis susijęs su užimtumo skatinimo tikslais, įskaitant visų pirma jaunimo įdarbinimo skatinimą⁴⁴, siekiant geriau paskirstyti darbo vietas tarp kartų⁴⁵. Be to, sprendimai, kuriuose Teisingumo Teismas tokius tikslus laikė teisėtais, buvo susiję su nacionalinėmis priemonėmis, kuriomis numatytas privalomas darbuotojų išėjimas į pensiją, jei pastarieji sulaukė numatyto pensinio amžiaus⁴⁶, arba privalomas jų išėjimas į pensiją⁴⁷.

39 — EU:C:2010:4.

40 — Žr. Sprendimą *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 46 punktą).

41 — Primenu, kad Sprendime *Petersen* (EU:C:2010:4) tikslas kontroliuoti išlaidas visuomenės sveikatos apsaugai, kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nagrinėjo direktyvos 6 straipsnio 1 dalies atžvilgiu, buvo nagrinėtas atsižvelgiant į tos pačios direktyvos 2 straipsnio 5 dalį (žr. 45 punktą).

42 — *Fuchs ir Köhler* (EU:C:2011:508, 73 punktą); kursyvu išskirta mano.

43 — *Fuchs ir Köhler* (EU:C:2011:508, 74 punktą); kursyvu išskirta mano.

44 — Drauge tam tikrais atvejais siekiant gerinti personalo administravimą ir vengiant galimų ginčų dėl darbuotojo tinkamumo tarnybai nuo tam tikro amžiaus žr. sprendimus *Fuchs ir Köhler* (EU:C:2011:508, 68 punktą) ir *Komisija / Vengrija* (EU:C:2012:687, 62 punktą).

45 — Žr., be kita ko, Sprendimą *Palacios de la Villa* (EU:C:2007:604, 53 punktą).

46 — Žr., pavyzdžiui, Sprendimą *Palacios de la Villa* (EU:C:2007:604).

47 — Žr., pavyzdžiui, Sprendimą *Fuchs ir Köhler* (EU:C:2011:508).

51. Šioje byloje nagrinėjamas atvejis akivaizdžiai skiriasi nuo tokių prielaidų ir dėl to, kad yra susijęs su maksimalia amžiaus riba priimant į aptariamą profesiją darbą, todėl apima platesnį subjektų ratą, ne tik tuos asmenis, kurie yra darbingo amžiaus laikotarpio pabaigoje, ir dėl to, kad amžiaus struktūros nustatymas, kurį Ispanijos vyriausybė nurodė kaip teisėtą tikslą, neatitinka tikslo skatinti įdarbinimą ir drauge užimtumą, o priešingai, jį riboja, siekiant sumažinti su tuo susijusias išlaidas.

52. Iš pateiktų argumentų matyti, kad tik tie pirma aptarti tikslai, kurie susiję su, viena, keliamais mokymo reikalavimais, ir, kita, būtinybe užtikrinti pagrįstos trukmės išdirbtą laikotarpį iki išėjimo į pensiją arba perėjimo prie „segunda actividad“, gali būti laikomi „teisėtais tikslais“, kaip tai suprantama pagal direktyvos 6 straipsnio 1 dalį.

c) Priemonių būtinumas ir tinkamumas

53. Ginčijama amžiaus riba gali būti laikoma objektyviai ir tinkamai pateisinama ankstesnėje dalyje minimais tikslais su sąlyga, kad jos nustatymas neviršija to, kas būtina siekiant šių tikslų ir atitinka šiuos tikslus nuosekliai ir sistemiškai⁴⁸.

54. Nagrinėjamos priemonės proporcingumo analizė yra pagrindas, kuriuo grindžiamas 6 straipsnio 1 dalyje apibrėžtos nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo teisėtumo tikrinimas. Todėl ji privalo būti atlikta kruopščiai ir šiuo tikslu negali būti laikoma, kad suinteresuotosios valstybės narės pateikti bendrieji teiginiai apie nagrinėjamos priemonės tinkamumą įgyvendinti siekiamus socialinės politikos tikslus yra pakankami⁴⁹. Kaip Teisingumo Teismas tvirtino Sprendime *Mangold*, laikantis proporcingumo principo įpareigojama, kad kiekviena leidžianti nukrypti nuo individualių teisių nuostata kiek įmanoma atitiktų vienodo požiūrio principo bei siekiamo tikslo reikalavimus⁵⁰.

55. Šiuo atžvilgiu primintina, kad, remiantis nusistovėjusia teismų praktika, valstybės narės turi didelę diskreciją pasirinkti priemones, kurios būtų tinkamos pasiekti tikslus socialinės politikos ir užimtumo srityse⁵¹; vis dėlto Teisingumo Teismas patikslino, kad dėl šios diskrecijos nediskriminavimo dėl amžiaus principo įgyvendinimas neturi tapti beprasmiškas⁵².

56. Iš principo atsižvelgdamas į visus svarbius veiksnius ir į galimybę kitomis priemonėmis pasiekti nurodytą socialinės politikos teisėtą tikslą nacionalinis teismas turi patikrinti, ar nagrinėjama priemonė, kaip priemonė, skirta šiam tikslui pasiekti, pagal direktyvos 6 straipsnio 1 dalies formuluotę yra „tinkama ir būtina“⁵³. Vis dėlto pastebiu, kad Teisingumo Teismas, gavęs prašymą priimti prejudicinį sprendimą ir siekdamas pateikti gaires prašymą jį priimti pateikusiam teismui, neatsisako atlikti, remdamasis turimais duomenimis, savo nagrinėjamos priemonės proporcingumo analizės, kuri kartais būna ir labai išsami.

57. Šioje byloje manau, kad ginčijama amžiaus riba gerokai viršija tai, ką galima laikyti esant būtina dėl mokymo poreikio norint dirbti vietos policijos pareigūnu ir dėl siekio užtikrinti, kad naujai priimtas asmuo išdirbtų pagrįstos trukmės laikotarpį iki išėjimo į pensiją ar perėjimo prie „segunda actividad“.

58. Dėl profesinio mokymo, kurį, primenu, kaip pateisinimą savo pastabose nurodė Prancūzijos vyriausybė, tačiau kurio nebuvo tarp Astūrijos teisės aktų leidėjo siekiamų tikslų, iš bylos dokumentuose esančio nagrinėjamo skelbimo apie konkursą matyti, kad prieš pradėdami eiti tarnybą kandidatai, kurie laimi minėtą konkursą, turi lankyti „atrankinius mokymus“, kurių trukmę nustato

48 — Žr., be kita ko, Sprendimą *Georgiev* (EU:C:2010:699, 55 punktas).

49 — Šiuo atžvilgiu žr. Sprendimą *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 51 punktas).

50 — EU:C:2005:709, 65 punktas.

51 — Žr., be kita ko, Sprendimą *Mangold* (EU:C:2005:709, 63 punktas).

52 — Sprendimas *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 51 punktas).

53 — Sprendimas *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 50 punktas).

regioninė vietos policijos mokykla arba Ovjedo savivaldybė⁵⁴. Taigi toks mokymų laikotarpis, nors ir tęstųsi ilgiau nei vienus ar du metus⁵⁵, mano nuomone, negali pateisinti to, kad į aptariamas pareigas nepriimama svarbi darbuotojų kategorija, apimanti amžiaus grupes, į kurias patenka asmenys, jei ne pradėdantys darbingo amžiaus laikotarpį, tai tikrai neilgai išdirbę. Be to, darbuotojams, kurie, kaip ieškovas pagrindinėje byloje, patenka į amžiaus grupes, mažai nutolusias nuo ginčijamos ribos, tokios galimybės praradimas dėl negalėjimo dalyvauti konkurse yra dar žalingesnis, nes šiems darbuotojams dar toli iki amžiaus, kai jie bus užsitarnavę teisę į pensiją, taip pat jie dažniau turi šeiminių įsipareigojimų⁵⁶.

59. Analogiški argumentai galioja ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo netiesiogiai nurodytam tikslui užtikrinti, kad naujai priimti pareigūnai išdirbtų pagrįstos trukmės laikotarpį iki išėjimo į pensiją arba perėjimo prie „segunda actividad“. Iš tikrųjų, kadangi, remiantis to teismo pateikta informacija, vietos policijos pareigūnų priverstinis išėjimas į pensiją numatytas sulaukus 65 metų amžiaus, o perėjimo prie „segunda actividad“ – sulaukus 58 metų, tai ir asmenys, kurie pradeda dirbti aptariamos profesijos darbą būdami vyresni nei 30 metų, ypač jei patenka, kaip ieškovas pagrindinėje byloje, į mažai nuo ginčijamos ribos nutolusią amžiaus grupę, turi prieš akis įprastą profesinę karjerą ir gali užsitikrinti pagrįstos trukmės tarnybos laikotarpį, dirbdami ir didesnio operatyvumo reikalaujančiose pareigose, iki užsitarnaus teisę pereiti „segunda actividad“ tvarkos arba į išeiti į pensiją dėl priežasčių, susijusių su amžiumi. Be to, šiuo atžvilgiu primenu, kad asmenims, norintiems dalyvauti specialiaame nuopelnais grindžiamame konkurse pagal tarnybinio kaitumo sistemą, skelbime keliamas reikalavimas, kad iki išėjimo į pensiją būtų likę ne mažiau kaip 15 metų; tai maksimalią amžiaus ribą padidina nuo 30 iki 50 metų, o tiesiogiai ar netiesiogiai su amžiumi susijusių priėmimo reikalavimų nebegalima laikyti nuosekliais⁵⁷.

60. Tokiomis aplinkybėmis ginčijama amžiaus riba neatrodo proporcinga aptartiems tikslams, todėl negali būti manoma, kad šie tikslai ją objektyviai ir tinkamai pateisina.

61. Dėl išsamumo priduriu, kad nei į bylą įstojusių vyriausybių nurodyti su viešuoju saugumu susiję reikalavimai, nei tikslas užtikrinti vietos policijos įstaigos pareigūnų operatyvumą, darant prielaidą, kad Astūrijos teisės aktų leidėjas to siekė, ir dėl to šie tikslai gali būti laikomi teisėtais pagal 6 straipsnio 1 dalį, mano nuomone, negali pateisinti ginčijamos amžiaus ribos remiantis minėta nuostata.

62. Šiuo atžvilgiu noriu pažymėti tik tai, kad skirtingas požiūris, atsirandantis dėl tokios amžiaus ribos nustatymo, neatrodo tikrai būtinas siekiant užtikrinti minėtų tikslų pasiekimą, kaip tai, be kita ko, įrodo aplinkybė, kad jokia tokio pobūdžio riba nenumatyta priimant į Ispanijos nacionalinės⁵⁸ ar kitų nei Astūrijos autonominių sričių vietos policijos pareigūno pareigas, kad kitų sričių teisės aktuose numatytas didesnis maksimalus amžius, arba tai, kad analogišką pretendams į nacionalinės policijos įstaigos inspektoriaus mokinio pareigas nustatytą amžiaus ribą Ispanijos Aukščiausiasis Teismas⁵⁹ paskelbė neteisėta, ir galiausiai tai, kad Astūrijos teisėkūros institucijose vyksta diskusijos dėl pagrindinėje byloje ginčijamos ribos teisėtumo.

54 — Skelbimo apie konkursą 7 punktą.

55 — Savo pastabose Prancūzija nurodo tokį minimalų mokymų laikotarpį Prancūzijos policijos pareigūnams.

56 — Nors privalomai į pensiją išeinančio darbuotojo padėtis objektyviai skiriasi nuo kandidato į pareigas, bet kuriuo atveju primenu, kad Teisingumo Teismas, vertindamas nacionalinių priemonių, kuriomis nustatytos amžiaus ribos darbo santykiams nutraukti, proporcingumą, laikė svarbia ir netgi lemiamą aplinkybę, kad suinteresuotieji asmenys turi teisę į piniginę kompensaciją gaunant senatvės pensiją.

57 — Mano nuomone, tokį nenuoseklumą tik iš dalies galima pateisinti tuo, kad konkurse pagal tarnybinio kaitumo sistemą galintys dalyvauti asmenys jau yra vietos policijos įstaigos karjeros pareigūnai.

58 — Ispanijos vyriausybė tai patvirtino atsakydama į Teisingumo Teismo raštu pateiktą klausimą.

59 — Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą minimu 2011 m. kovo 21 d. sprendimu.

63. Skirtingi sprendimai, priimti nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis, ne tik kelia abejonių dėl nagrinėjamos priemonės būtinumo, bet ir yra nenuoseklumo veiksnys suinteresuotosios valstybės narės teisės aktuose. Taigi, remiantis nusistovėjusia teismų praktika, teisės aktai gali garantuoti nurodyto tikslo įgyvendinimą, tik jeigu jais iš tikrųjų nuosekliai ir sistemiškai siekiama šio tikslo⁶⁰.

64. Žinoma, Sprendime *Fuchs ir Köhler* Teismas tvirtino, kad, atsižvelgiant į valstybės narės – tuo atveju Vokietijos Federacinės Respublikos – centrinių ir regioninių valdžios institucijų įgaliojimų paskirstymą, „vien dėl to, kad tam tikras laiko tarpas gali praeiti nuo vienu pokyčių iki kitų <...> įtvirtintų vienos <...> federalinės žemės įstatyme ir numatytų kitoje <...> federalinėje žemėje, aptariamasis įstatymas negali būti laikomas nenuosekliu“, nes pokyčiai kiekvienoje teritorinėje įstaigoje gali skirtis, atsižvelgiant į jos regionines ypatybes⁶¹. Vis dėlto šioje byloje nagrinėjamu atveju nėra duomenų, kad nagrinėjama amžiaus riba būtų numatyta atsižvelgiant į Astūrijos socialinę ir ekonominę padėtį. Priešingai, atrodo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atmeta galimybę, jog šio regiono ypatybės galėtų pateisinti kitokį sprendimą nei centriniu ir vietos lygmeniu Ispanijos taikytas sprendimas.

d) Remiantis direktyvos 6 straipsnio 1 dalimi atliktos analizės rezultatas

65. Remdamasis išdėstytais argumentais ir atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo turimą informaciją, laikausi nuomonės, kad skirtingo požiūrio dėl amžiaus, atsiradusio dėl ginčijamame skelbime apie konkursą numatytos maksimalios amžiaus ribos, negalima pateisinti remiantis direktyvos 6 straipsnio 1 dalimi.

IV – Išvada

66. Remdamasis išdėstytais argumentais, siūlau Teisingumo Teismui į *Juzgado Contencioso-Administrativo Nr. 4 de Oviedo* pateiktą prejudicinį klausimą atsakyti taip:

2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 2000/78/EB, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, 4 straipsnio 1 dalis ir 6 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiami nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriais nustatytas maksimalus 30 metų amžius norint dalyvauti atrankoje dėl įdarbinimo vietos policijos įstaigos pareigūnais.

60 — Žr. Sprendimus *Hartlauer* (C-169/07, EU:C:2009:141, 55 punktas) ir *Petersen* (EU:C:2010:4, 53 punktas).

61 — Sprendimas *Fuchs ir Köhler* (EU:C:2011:508, 95 ir 96 punktai). Dėl nuseklumo svarbos žr. visų pirma Sprendimą *Hartlauer* (C-169/07, EU:C:2009:141, 55 punktas).